

Zveľadujeme dedičstvo predkov

Aj vám v čase koronakrízy, lockdownov, zákazov a strachu častejšie napadnú myšlienky o zdraví, hodnotách života, spomalení životného tempa, či význame prírody a životného prostredia? Kríza zrejme mnohých motivuje nielen zamyslieť sa, ale aj snažiť sa zlepšiť svoj život. Všetko zlé môže byť na niečo dobré.

Najvzácnejšie, čo máme, je život a zdravie. Tak to teraz vnímame mnohí. Ponáhľajú sa po ceste za lepším životom sme zistili, že cesta k cieľu možno nie je pred nami, ale práve naopak. V návrate. V návrate k múdrotiam našich predkov, ktorí síce nežili tak pohodlne ako my, ale jednoznačne zdravšie. Čo bolo ich verejným tajomstvom? Predovšetkým súzvuč s prírodou. Semiačko vložené do zeme, ktoré prinieslo požíveň, bylinky z čistých lúk a lesov na liečenie neduhov, hospodárske zvieratá poskytujúce dvojaký, trojaký úžitok... Vajíčka, mliečko, mäso... A naša slávna bryndza, tak zdraviu prospešná...

Pamätáte sa na „prvú vlnu“ koronavírusu? Z regálov v obchodoch zmizli niektoré komodity. Mali sme obavy, či budeme mať „čo jesť“, lebo v konečnom dôsledku už nejako vydržíme bez nového mobilu, či šiat, ale bruska musíme naplniť každý deň. Prejavila sa naša závislosť na obchodoch. Ale aj niečo iné... Najviac si zrejme vydýchli ľudia na vidieku a zvlášť tí, ktorým dedinská práca nesmrdí. Na dvore sliepočka, v maštali kozička, v záhrade zeleninka, možno aj ovocný stromček, či ker, na poli zemiacky. Domáce, chutné a zdravé. Áno, avokádo, ananás, či grapefruit si zrejme len tak ľahko nevypestujete, ale zase ruku na srdce – tie „poloplastové“ zo supermarketov vám chutia?

Staršia generácia už dávno bila na poplach a nedala dopustiť na plné špajze domácich produktov z čias svojho detstva a mladosti. Teraz je čas, keď možno „dopína“ čoraz väčšiemu počtu

• Rôznorodosť v krajinotvorbe vytvárajú individuálni poľnohospodári. V blízkosti obce obrábajú záhumienky.

ľudí. Už nie je zaujímavé len celebrity BIO, ale skutočné.

Potravinová nesebestačnosť Slovenska v súčasnosti je problém, ktorý by si zaslúžil omnoho väčšiu pozornosť a menej politické riešenia. Na tejto oblohe plnej sivých mračien však Východná predsa len predstavuje jeden z mála nadýchaných bielych obláčikov.

Prečo? Už prvý pohľad na okolie dediny je optimistický v tom, že vidíme polička, záhumienky, kde si ľudia pestujú svoje vlastné zdravé plodiny. Nie v každej obci je to tak. Aj mnohé obce na okolí „zdobia“ pásiky poličok zarastené bodliakmi a burinou. Vo Východnej hospodári veľká Farma (chov dobytka, mliečne produkty, bylinky, chov koní), urbársky Spolchov (chov oviec), vyše 20 hospodáriaciach roľníkov (nad 1 ha, poberatelia dotácií, väčšina z nich sú fyzické osoby - nepodnikatelia) a 86 záhumienkarov (do 1 ha) - najviac v celom okrese. Východňania chovajú ošípané, ovce, sliepky, zajace, dobytky, pestujú obiloviny (pšenica, jačmeň, ovos), okopaniny (zemiaky, repa, cvikla), strukoviny (hrach), zeleninu (kapusta, mrkva, petržlen, cibuľa, cesnak...). Farmári - súkromníci využívajú vlastnú techniku, továrenské, ale

aj podomácky vyrobené traktory.

Podľa výročnej správy Farmy Východná, v roku 2020 obhospodarovali takmer 1540 ha poľnohospodárskej pôdy v ekologickom hospodárení. Pestovali krmoviny pre svoj hovädzí dobytok (seno, senáž, jadrové krmoviny, slama). Výnos pri obilí bol 3,7 ton na hektár. V živočíšnej výrobe chovali priemerne 959 kusov hovädzieho dobytka mliekového typu (vyrobili vyše 4,6 miliónov litrov mlieka v BIO kvalite, čo je 9416 litrov na dojnicu na rok) a 63 ks dobytka plemena Highland bez trhovej produkcie mlieka.

V chove oviec dominuje urbársky Spolchov, ktorý salašníckym spôsobom obhospodaruje 308 ha pasienkov. Ovce chovajú tradične, doja ručne, ale stále sa pasujú s problémom personálneho obsadenia salaša. Momentálne tu pracujú traja ľudia z Liptovskej Tepličky, jeden z Východnej a jeden z Vavrišova. Ďalšieho potrebného človeka zháňajú. Starajú sa o stádo 686 oviec, z toho 560 je dojných (bahnic). Väčšinu stáda (cca 90 %) tvoria ovečky z Východnej, urbáru ich na salašovanie odovzdáva 144 miestnych podielnikov (priemerne 3–4 ovce na jedného chovateľa). Majitelia (Pokračovanie na nasledujúcej strane)

Zveľadujeme dedičstvo predkov

(Dokončenie z predchádzajúcej strany)

ovečiek dostanú z polovice mlieka produkovaného na salaši desať kilogramov syra a niekoľko litrov žinčice na jednu ovcu (bahnicu). Ostatné mlieko Spolchov predáva mliekarňam. Na jar bahnice privedú na svet jahniatka – tie zostávajú v starostlivosti u ľudí. Poslúžia ako živé kosačky, chovatelia ich využijú na mäso, alebo ponechajú na ďalší chov.

Počty ľudí zaangažovaných v poľnohospodárstve vo Východnej svedčia o tom, že ľudia si tu uvedomujú dôležitosť prístupu ku kvalitným potravinám. Možno aj súčasná kríza prispeje k tomu, že návrat ku koreňom zväží ešte viac ľudí. Nech už im vravia farmári, roľníci, či traktoristi. (mm)

Vybrané poľnohospodárske ukazovatele z minulosti

rok	Hovädzí dobytok	Ovce	Úrody obilia (žito)
1929	1 209 ks	702 ks	1960 10 t/ha
1936	1 192 ks	1 118 ks	1962 23 t/ha
1939	1 404 ks	1 242 ks	1963 16 t/ha
1941	1 326 ks	1 272 ks	1964 26 t/ha
1942	1 269 ks	1 167 ks	1965 21 t/ha

Pozn.: Nárast počtu oviec po roku 1929 spôsobilo vyhorenie Važca v roku 1931. Východňania zobrali zimovať ovce z Važca a za chov a zimovanie zostala gazdom polovica stáda vo vlastníctve.

Zapojili sme sa do vianočnej výzvy

Predvianočné obdobie sme si v obci spríjemnili a zapojili sme sa do vianočnej výzvy TV Liptov s výzdobou spoločného vianočného stromčeka. Vybrali sme stromček v parku pred obecným úradom. Zapojili sme sa prostredníctvom videa, ktoré vytvorili deti z MŠ Východná a fotkami všetkých, ktorí pridali na stromček svoju ozdobu a svoju fotku zdieľali na facebookovej stránke obce Východná. Zapojili sa deti z materskej školy, zo základnej školy, zo školskej družiny, rodiny s deťmi, a aj dospelí. Spoločne sa podarilo vytvoriť pekne vyzdobený stromček, ktorý skrášil vianočný čas a spestril predvianočné obdobie.

„Zostaňme doma s knihou v ruke“

V minulom roku sa naša obec zapojila do výzvy Fondu na podporu umenia v oblasti akvizície knižníc. Bol vypracovaný projekt s názvom „Zostaňme doma s knihou v ruke“, ktorý bol úspešný a podarilo sa pre našu obecnú knižnicu získať podporu vo výške 2000 eur. Projekt je zameraný na motivovanie mládeže a detí do čítania kníh vo svojom voľnom čase, ktorý im vznikol vzhľadom na aktuálnu situáciu súvisiacu s preventívnymi opatreniami proti šíreniu vírusu COVID-19. Edukačný proces základných a stredných škôl

je v súčasnej dobe presmerovaný na samoštúdium a žiaci, študenti vyhľadávajú v knižnici odbornú literatúru.

Poskytnuté finančné prostriedky na tento projekt boli využité na nákup odbornej literatúry pre mládež, detskej literatúry a odbornej literatúry pre dospelých.

Nové knihy v našej knižnici pribudli vo februári. Nakúpili sa knihy z oblasti histórie, prírodných vied (napr. botanika, zoológia, chémia, fyzika, astronómia, mineralógia, ekológia, genetika a ďalšie), z oblasti etnológie, chovateľstva, poľnohospodárstva, poľovníctva a ďalšie. Spolu pribudlo vďaka projektu a podpore z Fondu na podporu umenia v našej knižnici 157 nových knižných titulov.

Aktuálny zoznam kníh obecnej knižnice si môžu čitatelia pozrieť na našej webovej stránke obce Východná: www.vychodna.eu (sekcia Občan - Knižnica).

Akvíziu našej knižnice podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia. (mks)

Z činnosti VPS

Aj Verejnosprospešných služieb Východná sa dotkla pretrvávajúca situácia s vírusovým ochorením COVID-19, čo sa prejavilo absenciou podstatného počtu pracovníkov. Ale napriek tomu sa nám podarilo zorganizovať a zvládnuť objem práce, ktoré sme si na toto obdobie naplánovali. Venovali sme sa porezu guľatiny na trámy, fošne, prípadne dosky podľa požiadaviek. Od začiatku roka sme spracovali 56 metrov kubických drevnej hmoty.

Sústredili sme sa aj na opravy a údržbu kongresového a informačného centra, kde sme robili vysprávky, maľovanie stropov a stien, vymenili sme porušené dlažby a rekonštruovali nábytok.

V jarnom období začíname so zametáním obecných komunikácií po zimnej údržbe, kde nám pomoc prisľúbil aj miestny podnikateľ Milan Luštik ml. s využitím jeho zametacej techniky. Takto nám pomohol už aj v minulom roku, a to bezodplatne, za čo mu chcem aj týmto spôsobom poďakovať. **Radoslav Michalko, vedúci VPS**

Hasiči boli v roku 2020 aktívni

Do roka 2020 sme ako dobrovoľný hasičský zbor vstúpili s jasnými cieľmi, ktoré sme si určili na výročnej členskej schôdzi ešte na konci roka 2019. Čakalo na nás veľa nových povinností, taktiež v sprievode činností, ktoré sú pre fungovanie nášho zboru úplne automatické.

Začali sme s opravami a rekonštrukciou zásahového vozidla Tatra 815 CAS 32. Opravy sme prevažne realizovali svojpomocne. Kto mohol a vedel, ten pomohol. Odborné práce, ako napríklad profesionálne striekanie, nám v tomto smere zabezpečil Lukáš Vechter, ktorému chceme aj touto cestou veľmi pekne poďakovať. Dokončenie a finálnu podobu vozidla sa nám podarilo dosiahnuť v letných mesiacoch. Ďakujeme každému členovi nášho zboru, ktorý venoval svoj voľný čas prácam pri tejto rekonštrukcii.

Dňa 22. mája sme si z rúk ministra vnútra Romana Mikulca prebrali kľúče od nového zásahového vozidla Iveco Daily CAS 15. Sme veľmi radi, že sa aj do Východnej podarilo dostať nové vozidlo tohto typu.

Ďalšie ciele, ktoré sme si na rok 2020 určili, nám narušili opatrenia súvisiace so zamedzením šírenia ochorenia Covid-19. Situácia, ktorá od marca 2020 nastala, zmenila plány snád' vo všetkých oblastiach, nevynímajúc náš dobrovoľný hasičský zbor. Napríklad boli zrušené športové súťaže, na ktorých sme sa predtým aktívne zúčastňovali, nekonali sa ani každoročné previerky pripravenosti pre DHZ a nemohli sme

realizovať ďalší ročník hasičskej súťaže „O pohár starostu obce“.

Napriek všetkému sa nám podarilo priniesť trofej za 3. miesto z netradičnej súťaže „O richtársku palicu“, ktorá sa konala počas hasičskej nedele v Skanzene liptovskej dediny v Pribyline. Koniec roka bol pre náš zbor významným míľnikom. Začala sa výstavba prístavby hasičskej zbrojnice. Aktuálne výstavba prebieha a my sa už tešíme na jej úspešné dokončenie, aby sme v roku 2021 mohli začať fungovať už v nových priestoroch.

V roku 2020 sme uskutočnili 6 výjazdov. Dva technické výjazdy sme realizovali v katastri našej obce Východná. Zásahy sa týkali odstraňovania spadnutých stromov z cestnej komunikácie, štyrikrát boli výjazdy k požiarom (dvakrát požiar suchej trávy a dvakrát zásah pri požiari v susednej obci Hybe). Boli sme tiež privolaní na pomoc pri pátraní po nezvestnej osobe v katastri obce Jakobovany.

Aj napriek vzniknutým okolnostiam a súvisiacimi obmedzujúcimi opatreniami, bolo pre nás veľmi dôležité udržať náš zbor a členov aktívnymi. Požiare a nešťastné udalosti nikdy „nespia“ a nemajú ani domácu karanténu. Je pre nás podstatné, byť pripravení na to, aby sme mohli pomôcť nielen občanom Východnej, ale všade tam, kde to bude v našich silách. V priebehu celého roka sme sa preto snažili stretávať sa na brigádach, pri kontrole a údržbe našej techniky, pri pravidelných kondičných jazdách (za podmienky dodržania

aktuálnych hygienických opatrení!).

Chceme ešte raz všetkým veľmi pekne poďakovať za podporu. Ďakujeme Obci Východná, ktorá podporuje naše fungovanie. Taktiež ďakujeme za podporu subjektom: Farma Východná, Yasky a každému, kto vníma prínos našej dobrovoľnej práce. Sme veľmi radi, že máme v obci stále viac priaznivcov.

Keď sa ako členovia zboru obzrieme za ďalším rokom, môžeme byť spokojní, že vytvárame novú históriu dobrovoľného hasičského zboru, ktorý v našej obci plnohodnotne funguje. Ale tak ako každý dobrovoľný zbor, aj ten náš potrebuje posilu. Keďže naša činnosť, nie je len o príležitostných kondičných jazdách na hasičských autách, ale aj o povinnostiach a odhodlaní pomáhať iným v neľahkých situáciách, nie je to činnosť vhodná pre každého. Veľa napovie aj výrok „Nehľadať v dobrovoľnom požiarnom zbore ani zisk, ani slávu, ale len bratskú povinnosť pomôcť v nešťastí.“

Preto vyzývame záujemcov, či ste muž alebo žena (na vekú nezáleží, avšak pre deti pripravíme do budúcnosti inú aktivitu), nebojte sa priložiť ruku k dielu, pridajte sa k nášmu zboru a rozšírte naše rady. Veríme, že protipandemické opatrenia čoskoro odznejú a ďalší šikovní členovia sa nám v tíme zídu. Ak by ste sa k nám radi pridali, kontaktujte nás pre viac informácií na tel. č. 0904 033 036, dhzvychodna@gmail.com, alebo cez sociálnu sieť Facebook: DHZ Východná.

Roman Duriš
predseda DHZ Východná

Pomoc obce proti pandémiei

Medzi najnovšie vládne nariadenia v súvislosti s pandemiou patrí používanie respirátorov v interiéroch verejných budov. Vedenie obce v snahe pomôcť občanom rozhodlo zakúpiť pre každého obyvateľa obce po tri kusy respirátorov a distribuovať ich do domácností. „Vieme, že to nie je veľa, ale snažíme sa občanom čo najviac uľahčiť túto neľahkú dobu plnú nariadení a obmedzení. Podobné kroky robia aj iné obce, či mestá. Obecný rozpočet nezaťažujeme, pretože na nákup respirátorov sme využili financie, ktoré dostávame od štátu ako príspevok na testovanie vo výške 5 eur za otestovanú osobu. Z tohto príspevku sme dokázali pokryť náklady na organizáciu testovania a niečo nám aj zostalo v rezerve. O použití týchto financií rozhodne zastupiteľstvo, podľa toho, ako sa situácia bude vyvíjať,“ uviedol starosta obce Pavel Krupa.

Testovanie priamo vo Východnej je tiež spôsob, ako sa obec snaží pomôcť ľuďom, ktorí sa chcú, alebo sú nútení dať otestovať. Z pôvodných dvoch odborných miest je momentálne už len jedno, pretože výrazne poklesol počet ľudí, ktorí na testovanie chodia. Testuje sa každú sobotu od 8.00 do

Choroby, nešťastia a epidémie zažívali ľudia aj v minulosti. Veľké epidémie cholery zasiahli Liptov v 17. i 19. storočí. V rokoch 1918 – 1921 vyčíňala zase španielska chrípka, ktorej na celom svete podľahli milióny ľudí (odhady najčastejšie hovoria o 20 – 40 miliónoch, avšak objavili sa čísla 17 miliónov, či 100 miliónov). Podľa historických zdrojov mala táto choroba mnohé podobné príznaky ako spôsobuje aj dnešný koronavírus. Prvý prípad úmrtia na španielsku chrípku vo Východnej bol zaznamenaný v septembri 1918. Matriky uvádzajú celkovo 10 obetí z Východnej od septembra 1918 do januára 1919. Poslednou zaznamenanou obeťou španielskej chrípky z Východnej bol 5-ročný chlapček, ktorý však zomrel až v júli 1919.

17.00 hod. „Testovanie využíva zhruba 470 ľudí, väčšinou stále tí istí. Podľa výsledkov pozorujeme úpadok ochorenia. Výsledky však nezverejňujeme, pretože počet testovaných ľudí z celkového počtu obyvateľov 2 200 nie je reprezentatívna vzorka, nie je to ani jedna štvrtina. Podľa výsledkov však môžem ubezpečiť občanov, že všetko je takpovediac v normálnych koľajách,“ dodal starosta.

Sobotné testovania obec organizuje vo vlastnej réžii s dvoma tímami zloženými zo zamestnancov obce a dobrovoľníkov. Vedúcou jedného tímu je Zuzana Godálová, zdravotníčkami Jana Žufajová a Veronika Jastrabíková, ďalšími členkami Kamila Poliaková, Anna Gajdošová a Eva Lechnerová. Vedúcou

druhého tímu je Adriana Moravčíková, zdravotníčkami Zuzana Žiaková a Edita Chovanová a členkami Eva Mikušová staršia, Eva Mikušová mladšia a Mária Jurčová. Čisto ženským kolektívom vždy pomáha jeden člen dobrovoľného hasičského zboru.

Starosta obce zdôraznil fakt, že napriek razantným celoplošným opatreniam je obecný úrad vo Východnej občanom plne k dispozícii: „Niektoré obce, úrady, či inštitúcie sa pred občanmi zatvárajú, fungujú obmedzene. U nás je obecný úrad stále otvorený, všetci sa snažíme, aby služby pre občanov fungovali normálne. Ale aj ľudia sa musia snažiť a s príznakmi choroby, či pozitívnym testom nechodiť na obecný úrad.“ (red)

Spomienka na oslobodenie

V posledný januárový deň sme si pripomenuli 76. výročie oslobodenia našej obce Východná spod fašistickej

nadvlády. Zamestnanci obecného úradu a VPS symbolicky položili veniec k Pomníku padlých v centre našej

obce, aby si tak pripomenuli a uctili podstatný míľnik našej histórie. Túto udalosť sme si v tomto roku mohli pretrvávajúce opatrenia Úradu verejného zdravotníctva proti zamedzeniu šírenia COVID-19 pripomenúť len v úzkom kruhu. Veríme, že sa pri najbližšej spomienke na toto výročie budeme môcť stretnúť vo väčšom počte tak, ako to bolo v našej obci zvykom po minulé roky.

„Posledné nemecké pancierové vozidlá prešli Východnou 30. januára 1945 v nočných hodinách. Potom, po niekoľkých mesiacoch, dedina stíchla. Iba z ďaleka bolo počuť paľbu a výbuchy, keď ustupujúce jednotky za sebou ničili trať a do vzduchu vyhodili staničnú vodáreň. Prvá hliadka československého armádneho zboru prišla do obce nadránom 31. januára 1945. Uvítanie hlúčky ľudí sa stretli s osloboditeľmi pri Berekoch.“ (cit. Východná - dejiny obce).

(mks)

KRÁTKO ZO ŽIVOTA OBCE ❖ KRÁTKO ZO ŽIVOTA OBCE

POČAS ZIMY SME SI DOPRIALI AJ BEŽKOVANIE

Tohtoročná zima nám priniesla aj veľa studených a snežných dní, ktoré si mohli občania vychutnať prechádzkami v prírode a športom. Milovníci bežeckého lyžovania mohli vytriahnuť svoje bežky a niekoľko týždňov využívať bežkársku trať. Ďakujeme pánovi Jánovi Bartkovi (Gábrikovi), ktorý sa počas tohtoročnej zimy postaral o prí-

pravu a údržbu tejto bežeckej trate. Trať bola v dĺžke zhruba 8 km so začiatkom za Farmou Východná a viedla až za kameňolom.

MEDZINÁRODNÝ DEŇ ŽIEN Z POHĽADU HISTÓRIE

Dňa 8. marca sme si pripomenuli medzinárodný sviatok žien – MDŽ. Je to medzinárodne uznávaný sviatok stanovený OSN k výročiu štrajku 40-tisíc newyorských krajčírok z textilných tovární v roku 1908. Tieto bojovali za zrušenie desaťhodinového pracovného času, proti nízkym mzdám a zlým pracovným podmienkam. Prvý sviatok MDŽ v ČSR sa konal v roku 1921 a o rok neskôr nadobudol už masový charakter. Počas druhej svetovej vojny bol MDŽ zrušený, posledný sa konal v roku 1938. Po roku 1945 bol opäť obnovený a neskôr úzko spojený s obdobím socializmu, kde sa stratil jeho pôvodný význam a zmenil sa na formálne oslavy spojené s rozdávaním povestných červených karafiátov. Medzinárodný deň žien je nielen spomienkou na odvážne ženy, ktoré sa pred vyše storočím postavili nespravodlivosti, no tiež nám pripomína, že stále existujú krajiny,

kde ženy nemajú práva, ktoré my považujeme za samozrejme.

ZBIERKA POVIEDOK Z VÝCHODNEJ

Poznáte historku, ktorá sa vo vašej rodine dedí z generácie na generáciu? Zažili ste príhodu alebo poznáte príbeh týkajúci sa našej obce Východná a jej občanov, ktorý by mal byť podľa vás zadokumentovaný?

Aj vy môžete prispieť a pomôcť tak vytvoriť originálnu zbierku poviedok z Východnej. Ak by ste nevedeli, ako takú poviedku napísať, môžete v krátkosti opísať príbeh alebo historku svojimi slovami a o konečnú podobu a štylistickú úpravu sa postaráme my. Svoje historky, príbehy, príhody môžete doručiť do schránky na Obecný úrad na oddelenie Referátu kultúry alebo zaslať elektronicky na: kultura@vychodna.eu. Nezapudnite uviesť svoj kontakt (meno, telefónne číslo a adresu). Každý príspevok do zbierky poviedok bude odmenený. Predbežne budeme zbierať námety **do 30. júna 2021**.

Vytvoríme spolu jedinečné dielo o nás Východňanoch a o našej dedine. **(red)**

Sčítanie obyvateľov 2021

Od 15. februára 2021 do 31. marca 2021 sa realizuje elektronické samosčítanie obyvateľov, alebo ich sčítanie s pomocou príbuzného, inej blízkej osoby alebo osoby žijúcej s obyvateľom v jednej bytovej domácnosti. Elektronické samosčítanie obyvateľov bude len v tomto termíne, preto je dôležité aby elektronické samosčítanie zrealizovalo čo najviac obyvateľov. Obyvatel sa sčíta vyplnením formulára na stránke www.scitanie.sk kliknutím na „Sčítať sa“ alebo prostredníctvom mobilnej aplikácie, ktorú si stiahnete do mobilného telefónu alebo tabletu.

Od 1. apríla 2021 najneskôr do 31. októbra 2021 sa bude realizovať asistované sčítanie obyvateľov, sčítanie pomocou stacionárneho asistenta na kontaktnom mieste, mobilného asistenta na požiadanie obyvateľa a v zariadeniach, kde bol určený stacionárny asistent.

O dobe, kedy sa zrealizuje asistované sčítanie buď na celom území SR alebo v územnom obvode príslušného Regionálneho úradu verejného zdravotníctva, rozhodne predseda ŠU SR na základe stanoviska Úradu verejného zdravotníctva, podľa aktuálnej situácie súvisiacej s COVID-19.

V súlade so zákonom o sčítaní sú všetci obyvatelia Sloven-

ka povinní sčítať sa. Preto prosíme obyvateľov, pomôžte sčítať sa svojim starším spoluobčanom, ak vás o to požiadajú.

Rozhodujúcim okamihom sčítania, ku ktorému sa vzťahujú údaje zisťované počas doby sčítania obyvateľov je polnoc z 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov ako jediné zisťovanie umožňuje zapojenie všetkých obyvateľov SR. Prináša po desiatich rokoch komplexný pohľad na to,

ako sa Slovenská republika a jej obyvatelia za desať rokov zmenili a má veľký význam pre podporu rozhodovania, čo môže posunúť Slovensko vpred.

Výsledky zo sčítania prezentujú demografickú, sociálnu, národnostnú, náboženskú štruktúru obyvateľstva na danom území, rovnako poskytujú informácie o štruktúre bytov a domov. Môžu teda významne ovplyvňovať a formovať rozhodnutia autorít regionálnej a lokálnej úrovne. Údaje slúžia ako podklad pre územné plánovanie obcí, ako aj pri riešení systému dopravy. Zistenie reálneho počtu dochádzajúcich a odchádzajúcich obyvateľov za prácou alebo do školy napomôže k prijímaniu opatrení, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu dopravnej situácie na území obce alebo v jej okolí. **(red)**

KRÁTKO ZO ŠKOLY ❖ KRÁTKO ZO ŠKOLY ❖ KRÁTKO ZO ŠKOLY**VYUČOVANIE V KORONAKRÍZE**

Koronakríza má vplyv aj na výchovno-vzdelávací proces v základnej škole. V tomto školskom roku sa vyučovanie v septembri začalo tak ako vždy, vo všetkých triedach. Na základe rozhodnutia ministerstva školstva začali koncom októbra platiť rôzne obmedzenia. Od tohto času museli žiaci 2. stupňa ostať doma. Vyučujú sa dištančne, cez internet. Aj napriek veľkému úsiliu učiteľov si uvedomujeme, že tento spôsob vyučovania nie je pre žiakov z dlhodobého hľadiska dobrý. Žiaci potrebujú nielen pravidelnú interakciu s učiteľom, ale hlavne sociálny kontakt so svojimi spolužiakmi. A to cez internet nie je možné.

Žiaci 1. stupňa a žiaci špeciálnych tried mohli navštevovať školu stále, okrem mesiaca január, keď boli školy zatvorené na celom Slovensku. V marci ministerstvo rozhodlo, že do škôl môžu nastúpiť len deti rodičov z kritickej infraštruktúry. My v základnej škole sme sa po dohode so zriaďovateľom rozhodli, že umožníme do školy chodiť všetkým žiakom 1. stupňa a špeciálnych tried, nakoľko máme vytvorené materiálne aj personálne podmienky. Čiže nielen deťom rodičov z kritickej infraštruktúry, ale všetkým deťom 1. stupňa a špeciálnych tried, ktorých rodičia budú mať záujem.

Je nám veľmi ľúto, že túto možnosť využíva len 45 až 50 detí denne. Sú to deti, ktoré aj pred koronakrízou dosahovali v škole výborné výchovno-vzdelávacie výsledky. Naopak deti, ktorých rodičia sú väčšinou zo sociálne znevýhodneného prostredia, do školy stále nechodia. Ich rodičia si stále nájdu nejaký dôvod alebo výhovorku, aby deti v škole neboli. Podľa nariadenia ministra im neúčast v škole musíme ospravedlniť. Títo rodičia ale nehľadia na to, že ubližujú hlavne tým, ktorých majú najradšej – svojim vlastným deťom.

My v škole dúfame a modlíme sa, aby sa táto nepriaznivá doba už skončila. Chceme, aby sa všetky naše deti, nie len z 1. stupňa, ale aj z 2. stupňa, mohli vrátiť do školy. Aby sa mohli vzdelávať, vychovávať a hrať so svojimi kamarátmi.

František Pitoňák
riaditeľ Základnej školy Východná

ENVIROSÚŤAŽ

Aj napriek obmedzeniam sa v škole snažia čo najviac normalizovať vyučovací proces a učители podporujú deti aj pri zapájaní sa do rôznych aktivít a súťaží. Deti sa zapojili do druhého ročníka environmentálnej súťaže SMS – Starý Mobil Sem. Súťaž je súčasťou projektu Recyklohry. Žiaci zbierali staré mobily, ktoré už neslúžia svojmu účelu. Súťaž bola vyhodnotená v januári a žiakom z Východnej sa podarilo v rámci okresu Liptovský Mikuláš získať prvé miesto v počte vyzbieraných mobilov na jedného žiaka. Piatak Lukáš Roth bol súťažiacim, na ktorého sa v žrebovaní usmialo šťastie a mohol sa tešiť aj z drobných darčiekov.

Environmentálne povedomie si žiaci upevňujú aj zberom drobného elektroodpadu, batérií a tonerov, ktoré tak končia na správnom mieste u spracovateľov tohto odpadu a po zrecyklovaní z nich vznikajú nové elektrospotrebiče.

PRÍSPEVKY DO ČASOPISU

Časopis Zornička je už dlhé roky obľúbený medzi deťmi, ale aj medzi učiteľmi. Aj naši žiaci doň pravidelne prispievajú fotkami a článkami. Naposledy sa zapojili do témy o domácich miláčikoch a redakcia Zorničky uverejnila hneď niekoľko príspevkov z Východnej.

Z obecného zastupiteľstva

8. FEBRUÁRA 2021

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie:

- Správu o výsledkoch kontrol hlavnej kontrolórky obce za rok 2020.
- Žiadosť L. Profanta (754) o predaj časti pozemku v prospech obce Východná. K transakcii je potrebné doložiť geometrický plán. Obvyklá cena za podobné pozemky je 7 eur/m².
- Žiadosť A. Pozdechovej o prídelenie nájomného bytu v obci Východná.
- Žiadosť L. Giraška (717) o prenájom (predaj) pozemku vo vlastníctve obce. V súlade so zákonom o obecnom majetku OZ neplánuje v tomto smere uskutočniť verejnú obchodnú súťaž.

OZ schvaľuje:

- Rozpočtové opatrenia obce, materskej školy a základnej školy podľa návrhov.
- Vyradenie kníh z knižničného fondu Obcej knižnice vo Východnej v zmysle návrhu na vyradenie.
- Návrh vedúceho VPS na zakúpenie vozidla na vývoz TKO. Zároveň žiada starostu obce o začatie verejného obstarávania na kúpu vozidla.

Súčasnú vozidlo je staré, opotrebované a zničené. Na opravy a údržbu je nutné vynakladať nemalé finančné prostriedky. Na nákup nového vozidla vyčlenili v rozpočte 260-tisíc eur. Nákup vozidla sa predpokladá na štyri splátky. Nové vozidlo bude vybavené váhou, ktorá umožní presne merať množstvo odpadu z každej domácnosti. Postupne obec plánuje prejsť na nový spôsob stanovovania poplatkov za vývoz a uskladnenie TKO, ktorý už nebude stanovený paušálne, ale bude založený práve na evidencii skutočne vyprodukovaného odpadu. Čím viac odpadu domácnosť vyprodukuje, tým viac bude musieť zaplatiť. Aj toto je snaha obce motivovať občanov k väčšej separácii odpadu, pretože za separované zložky sa neplatí (plasty, sklo). Podľa odhadu starostu obce Pavla Krupu by nové auto mohlo byť k dispozícii v auguste tohto roku.

- Predbežný zámer odpredať časti pozemku v prospech Petra Gajdoša (6) v hraniciach súčasného oplotenia. OZ zároveň žiada záujemcov o vypracovanie geometrického plánu a znaleckého posudku na ocenenie predmetnej nehnuteľnosti.

8. MARCA 2021

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje:

- Úpravu rozpočtu obce a základnej školy.
- Zámery predaja majetku obce z dôvodu hodného osobitného zreteľa podľa zákona o majetku obcí s výmerou 30 m² v prospech M. Barbierika (632), s výmerou 9 m² v prospech M. Lehotského (425) za cenu 7 eur/m².
- Dotáciu na vydanie publikácie Liptov – rodinné kalendáre a obyčaje, ktoré vydá občianske združenie Spoločnosť priateľov Múzea liptovskej dediny v Liptovskom Hrádku v sume sto eur po predložení žiadosti.
- Uzatvorenie zmluvy o poskytovaní služieb v odpadovom hospodárstve

s firmou Enviropol SK, Bratislava na dobu neurčitú.

- Zakúpenie respirátorov FFP2 pre všetkých občanov obce Východná (po 3 kusy).

OZ berie na vedomie:

- Správu o výsledkoch kontroly hlavnej kontrolórky obce Martiny Harichovej.
- Žiadosť M. Kráľa (488) o zmenu územného plánu obce za účelom výstavby rekreačnej chaty.
- Žiadosť T. Lechnera (818) o zmenu územného plánu obce za účelom výstavby rodinného domu.
- Otvorený list poslancom OZ od M. Zuzindlákovej a J. Hudíkovej a vlastníkov susedných nehnuteľností v obci Kameňany, sťažnosť na údajnú krádež dreva nájomníkmi rodinného domu v Kameňanoch vo vlastníctve obce Východná a upovedomenie o spôsobe vybavenia podnetu Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš. Zároveň žiada starostu obce o zvolanie stretnutia (keď to epidemiologická situácia dovoľí) so starostom obce Kameňany a poslancami OZ Východná. Poslanci vyjadrili plnú podporu starostovi obce Pavlovi Krupovi v riešení problémov v obci Kameňany.

ZÁPIS PRVÁKOV

Riaditeľstvo Základnej školy vo Východnej vás pozýva na zápis žiakov do prvého ročníka, ktorý sa uskutoční

12. apríla 2021 od 13.00 do 16.30 h.

Do prvého ročníka sa budú zapisovať deti narodené od 1. 9. 2014 do 31. 8. 2015. Zápis sa uskutoční bez účasti detí. **Na zápis prosíme priniesť:** rodný list dieťaťa, občiansky preukaz matky, vyplnený dotazník a zápisný lístok, vlastné pero.

Potrebné tlačivá nájdete na internetovej stránke školy www.zsvychodna.edupage.org

Mrazivý rekord z Východnej

Tohtoročná zima bola na silné mrazy dosť skúpa. V historických archívoch sa však nachádzajú záznamy o teplotných rekordoch a jeden z nich sa týka aj Východnej. 10. februára 1929 bola vo Východnej nameraná teplota mínus 39,5 stupňa Celzia. Podľa pamätníkov bol mráz taký silný, že vyťahovalo klince

zo šindľov, praskali stromy a zamrzla voda aj v pitvoroch (aj keď tam boli pece). V tento deň dodnes nebola zaznamenaná na Slovensku nižšia teplota. Celkový rekord najnižšej teploty na Slovensku je z obce Víglaš, kde hneď na druhý deň, 11. februára 1929 namerali mínus 41 stupňov Celzia.

Zlepšili sme separovanie

Pálčivou témou, ktorú aj v obecných novinách opakovane zdôrazňujeme, sú odpady, separovanie a poplatky s nimi spojené. Vedenie obce opakovane vyzýva občanov na dôslednejšie separovanie a uvedomelé nakladanie s odpadmi, pretože práve od úrovne separovania závisí v konečnom dôsledku výška poplatku za odpad, ktorú je povinný platiť každý z nás.

Platí priama úmernosť, že čím je úroveň vytriedeného odpadu vyššia, tým je nižší poplatok za jeho uskladnenie a likvidáciu. Vláda už v roku 2018 vydala tabuľku, podľa ktorej sa obce a organizácie narábajúce s odpadom musia riadiť. Východná v posledných rokoch patrila do druhej kategórie so separovaním na úrovni 12,6 % (za

rok 2018), resp. 19,16 % (za rok 2019). V súčasnosti sme sa na základe údajov z roku 2020 dostali na úroveň separovania 22,56 %, čo podľa tabuľky zodpovedá tretej kategórii s poplatkom (do štátneho rozpočtu) za produkovanie odpadu 27 eur za tonu (plus poplatok za uloženie odpadu na skládke). Celkovo sme v roku 2020 vyprodukovali vo Východnej 534 ton komunálneho

odpadu a 155,5 tony separovaných zložiek, čo je spolu 689,5 tony odpadu. V porovnaní s predošlým rokom – celkovo 693 ton odpadu, z toho 560 ton TKO a 133 ton separovaných zložiek. V separovaní sme sa teda zlepšili a zo zhruba rovnakého celkového množstva odpadu sme vyseparovali o 22 ton viac. Veríme, že tento trend vydrží a bude sa ešte zlepšovať.

Pokojnú a milostiplnú prežitie veľkonočných sviatkov

želá redakcia

DEMOGRAFIA V OBCI VÝCHODNÁ ZA ROK 2020

